ds. J. de Bruin, preek over Zondag 21 van de Heidelbergse Catechismus, gehouden in de Jeruzalemkerk (Chr. Geref. Kerk) te Rotterdam-Kralingen op 12 november 2023.

Votum en groet.

Zingen: Psalm 45:8:
In plaats van uw doorlucht' en vrome vaad'ren,
Zult Gij eerlang uw zonen zien vergaad'ren,
En stellen hen, door uw geduchte hand,
Al 't aardrijk door, in vorstelijken stand.
Ik zal uw naam bij elk geslacht doen kennen;
Van kind tot kind zal 't zich aan U gewennen;
Zo rolt Uw lof op 't ruime wereldrond,
In eeuwigheid, uit aller volk'ren mond.

Schriftlezing: Ezechiël 34:11-24:
11 Want zo zegt de Heere volkeren: Zie, Ik, ja, Ik zal naar Mijn schapen vragen en zal ze opzoeken.
12 Gelijk een herder zijn kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, alzo zal Ik Mijn schapen opzoeken; en Ik zal hen redden uit al de plaatsen waarheen zij verstrooid zijn ten dage der wolk en der donkerheid.
13 En Ik zal hen uitvoeren van de volken en zal hen vergaderen uit de landen, en brengen hen in hun land; en Ik zal hen weiden op de bergen Israëls, bij de stromen en in alle bewoonbare plaatsen des lands.
14 Op een goede weide zal Ik hen weiden, en op de hoge bergen Israëls zal hun kooi zijn; aldaar zullen zij nederliggen in een goede kooi, en zullen weiden in een vette weide op de bergen Israëls.
15 Ik zal Mijn schapen weiden, en Ik zal hen legeren, spreekt de Heere neerliggen.
16 Het verlorene zal Ik zoeken, en het weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebrokene zal Ik verbinden, en het kranke zal Ik sterken; maar het vette en het sterke zal Ik verdelgen, Ik zal hen weiden met oordeel.
17 Want gij, o Mijn schapen, de Heere wederkregen zegt alzo: Zie, Ik zal richten tussen kleinvee en kleinvee, tussen de rammen en de bokken.
18 Is het u te weinig dat gij de goede weide afweidt? Zult gij nog het overige uwer weiden met uw voeten vertreden? En zult gij de bezonken wateren drinken, en de overgelatene met uw voeten vermodderen?
19 Mijn schapen dan, zullen zij afweiden wat met uw voeten vertreden is, en drinken wat met uw voeten vermodderd is?
20 Daarom zegt de Heere vermoerd alzo tot hen: Zie, Ik, ja, Ik zal richten tussen het vette kleinvee en tussen het magere kleinvee.
21 Omdat gij al de zwakken met de zijde en met den schouder verdringt, en met uw hoornen stoot, totdat gij dezelve naar buiten toe verstrooid hebt,
22 Daarom zal Ik Mijn schapen verlossen, dat zij niet meer tot een roof zullen zijn; en Ik zal richten tussen kleinvee en kleinvee.

23 En Ik zal een enigen Herder over hen verwekken, en Hij zal hen weiden, namelijk Mijn Knecht David; Die zal hen weiden en Die zal hun tot een Herder zijn. 24 En Ik, de HEERE, zal hun tot een God zijn, en Mijn Knecht David zal Vorst zijn in het midden van hen; Ik, de HEERE, heb het gesproken.

Zingen: Psalm 80:1:
Neem, Isrels Herder, neem ter oren;
Die Jozefs kroost, door U verkoren,
Als schapen gunstig hebt geleid;
Die enen troon van heiligheid
U tussen cherubs hebt gesticht;
Verschijn weer blinkend met Uw licht.

Lezen: 12 Artikelen des geloofs.
1. Ik geloof in God den Vader, den Almachtige, Schepper des Hemels en der aarde.
2. En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere;
3. Die ontvangen is van den Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle;
5. ten derden dagen wederom opgestaan van de doden;
6. opgevaren ten Hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtige Vaders;
7. vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de Heilige Geest.
9. Ik geloof een heilige, algemene, Christelijk Kerk, de gemeenschap der heiligen;
10. vergeving der zonden;
11. wederopstanding des vleses;
12. en een eeuwig leven.

Lezen: Heidelbergse Catechismus Zondag 21 vr./antw. 54 t/m 56:
Vraag 54 Wat gelooft gij van de heilige, algemene Christelijke Kerk? Antw. Dat de Zone Gods uit het ganse menselijk geslacht Zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.
Vraag 55 Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen? Antw. Eerstelijk, dat de gelovigen, allen en een iegelijk, als lidmaten aan den Heere Christus en al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben. Ten andere, dat elk zich moet schuldig weten zijn gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewilliglijk en met vreugde aan te wenden.
Vraag 56 Wat gelooft gij van de vergeving der zonden? Antw. Dat God om des genoegdoens van Christus wil al mijn zonden, ook mijn zondigen aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenkt, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome.

Gebed.

Zingen: Psalm 111:1 en 5:
Vers 1:
Looft, Hallelujah, looft den HEER!
Mijn ganse hart verheft Zijn eer;
Ik zal Zijn naam en grootheid prijzen;
'k Zal, met d' oprechten onderling
Vereend, in hun vergadering
En raad, Hem plechtig eer bewijzen.
Vers 5:
't Is trouw, al wat Hij ooit beval;
Het staat op recht en waarheid pal,
Als op onwrikb're steunpilaren;
Hij is het, die verlossing zond
Aan al Zijn volk; Hij zal 't verbond
Met hen in eeuwigheid bewaren.

Na het amen van de preek zingen wij Psalm 65 vers 2.

Preek:
Geliefde gemeente, de profeet Ezechiël werd geroepen in een tijd dat Israël weggevoerd was in de ballingschap. Die ballingschap, zo weten wij wel, was een oordeel van God vanwege de zonde van Zijn bondsvolk Israël. En toch zou de Heere Zijn volk niet eindeloos kastijden. Hij zal Zich weer gaan ontfermen omdat Zijn ingewanden rommelen van barmhartigheid. Hij zal Zijn verstrooide volk weer terugbrengen van alle kanten op de plaats waar zij horen. En dat mocht de profeet Ezechiël gaan profeteren. De Heere zal, zo zegt hij, Zijn kudde weer gaan vergaderen en samenbrengen in het beloofde land.

Moet u horen wat de Heere daarvan zegt in de verzen 11 en 12:
11 Want zo zegt de Heere onwrikbare: Zie, Ik, ja, Ik zal naar Mijn schapen vragen en zal ze opzoeken.
12 Gelijk een herder zijn kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, alzo zal Ik Mijn schapen opzoeken; en Ik zal hen redden uit al de plaatsen waarheen zij verstrooid zijn ten dage der wolk en der donkerheid.

Dat zal de Heere dus gaan doen. De Goede Herder zal Zijn kudde gaan verzamelen. En zoals Hij dat toen en daar met Israël gedaan heeft, zo is Hij dat ook in een hogere zin aan het doen tot de jongste dag, om uit de ganse wereld Zijn kudde te vergaderen en samen te verenigen tot één kudde. Hij reinigt ook Zijn kudde, zoals we lezen in Hooglied 4:2: *'Uw tanden zijn als een kudde schapen die geschoren zijn, die uit de wasstede opkomen; die altezamen tweelingen voortbrengen, en geen onder hen is jongeloos.'*

Dat roept het beeld op uit de tijd van de Bijbel. Als schapen werden geschoren, dan moesten ze daarna in een bad om schoon gewassen te worden, zodat ze nog meer zouden blinken en nog meer met hun schoonheid openbaar zou komen. Zo kan de Bruidegom van Zijn bruid zeggen, in deze beeldspraak: *'Zie, gij zijt schoon, Mijn vriendin; zie, gij zijt schoon'* Hoogl. 1:15a). En zo worden de schapen van Christus gewassen, niet met water, maar met Zijn dierbaar bloed.

Zeg, mag u ook al weten zo'n opgezocht schaap te zijn? Mag u ook al met die Goede Herder verenigd zijn? Mag u ook ervaren dat die Goede Herder niet één schaapje heeft, maar een hele grote kudde, en dat Hij te midden van die kudde iets doet beleven van de gemeenschap der heiligen? Zodat u het met die oude dichter hebt leren verstaan: *'Zoete banden, die mij binden aan des Heeren lieve volk?'* Ja, mag u ook weten gewassen te zijn in Zijn bloed? Begeert u ook zo gewassen te zijn met Zijn bloed, zodat u schoon mag zijn omdat Hij al uw zonden vergeven heeft?

Kijk, dat zijn de klanken die wij tegenkomen in zondag 21 van de Heidelbergse Catechismus. **Wij schrijven daarom als thema boven de prediking: Het ware geloof belijdt: één Herder en één kudde.**
Drie gedachten:

1. De Herder vergadert Zijn kudde.
2. De Herder verenigt Zijn kudde.
3. De Herder reinigt Zijn kudde.

1. De Herder vergadert Zijn kudde
Inderdaad, de Heere Jezus wordt ons voorgesteld als de Goede Herder Die het verlorene zoekt. Dat is toch al een preek, gemeente! Bent u ook zo'n verlorene? Ja, dat bent u, maar weet u het ook? Dan kan het toch niet anders, of er moet hoop en verwachting komen dat er een Jezus wordt gepredikt Die het verlorene zoekt. Die gekomen is om zondaren te roepen tot bekering en Die gekomen is om zondaren zalig te maken. Stop dan maar met het opknappen van uzelf; het wordt toch niets. Kom dan eens als een zondaar tot Hem, want Zijn hart is toch innerlijk bewogen met ontferming.

Waarom gaat Hij nu hier op deze wereld zondaren zalig maken? Waarom gaat Hij zondaren vergaderen tot Zijn kudde? Nou, daar heeft Paulus iets over gezegd in Romeinen 8 vers 30: *'En die Hij tevoren verordineerd heeft, die heeft Hij ook geroepen.'* Dus Christus zoekt die verloren zondaren, die daartoe verkoren zijn. Nee, dan moet u natuurlijk niet gaan afhaken en zeggen: 'O, daar komt die uitverkiezing weer, en daar ben ik nou zo mee vastgelopen. Want ja, als ik nou niet uitverkoren ben, wat dan? Blijf toch maar eens even luisteren, want de Heere begint zondaren te roepen, en dan gaat Hij niet zeggen: U bent uitverkoren, hoor. Dan gaat Hij ordelijk werken en dan gaat Hij u laten weten wie u eigenlijk bent. Maar daarmee blijft het wel staan, dat de Heere uit dat ganse menselijke geslacht die mensen gaat bekeren die Hij verkoren heeft. Daarom staat er ook in het antwoord: Die tot het eeuwige leven uitverkoren zijn.

Laten we daar niet karig en klein van God denken, want hoe menigmaal heb ik u al verteld dat het een schare is die niemand kan tellen. Maar laat het eens een wonder zijn, gemeente, dat wij in dit antwoord we weer het woord 'uitverkiezing' tegenkomen. Want dat is toch zo'n wonder dat er een uitverkiezing is. Dat was God aan niet één mens verplicht. Aan u niet, aan jou niet, en aan mij niet. Gemeente, als Hij ons had laten liggen in onze verlorenheid, dan was de Heere recht geweest. Dan had de Heere nooit van onrecht kunnen worden beschuldigd, want God doet nooit iets wat onrechtvaardig is. Alles wat Hij doet, is zuiver recht. Hij zou het ganse menselijke geslacht in de verlorenheid kunnen laten liggen, maar Hij deed het niet. Dat wilde Hij niet.

Dat is Evangelie en dan wordt de uitverkiezing een wonder. Want als er geen uitverkiezing was, kon je niet zalig worden. Maar nu mogen wij op grond van het Woord prediken: Nu is er een uitverkiezing, daarom kun je zalig worden. O, dat u het van die kant eens zou mogen bekijken, opdat u vrijmoedigheid mag krijgen om die troon der genade te bestormen en te zeggen: 'Heere, mag ik er één van zijn? Vergader ook mij uit het ganse menselijk geslacht, leer mij mijn roeping en verkiezing vast te maken. Mag ik ook zo'n uitverkoren vat zijn, zoals Paulus daarvan sprak?'

O, dat deed Paulus zingen: *'Gezegend zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus. Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijn wil'* (Efeze 1:3-5). Zeg, is het al een wonder voor u geworden dat er een welbehagen is, dat er een verkiezing is en dat God uit het ganse menselijk geslacht u wil zalig maken?

Als dat nu gebeurt, dan weet u dat. U gaat het weten als Hij u een plaatsje gaat geven in die heilige, algemene, Christelijke Kerk. U gaat het weten als u daarvan een levend lid mag worden, want dan wordt u door het Woord en door de Heilige Geest wederom geboren in de enigheid van het ware geloof. Kijk, en daar legt de leerling nu een heerlijke belijdenis van af als de onderwijzer hem gaat vragen: Wat gelooft gij van de heilige, algemene, Christelijke Kerk?

Dan heeft die leerling ondervonden wat hij vervolgens mag gaan belijden: Dat Christus Zijn uitverkorenen – en dat mag hij zelf ook zijn – uit dat ganse menselijke geslacht gaat vergaderen. Want inderdaad, daar bevinden zich al die mensen die zalig worden, in dat grote geslacht dat hier op de wereld leeft van het begin van de wereld tot de jongste dag toe. En onder dat menselijke geslacht, van het begin tot het einde, bevindt zich die schare die niemand kan tellen, en die de Heere Jezus Christus door Zijn Woord en Geest gaat zalig maken.

Wat zijn dat eigenlijk voor mensen die Hij gaat zalig maken? Wat zijn dat nou voor mensen waarvan de leerling zegt: Die tot het eeuwige leven uitverkoren zijn? Is dat nou een bepaald soort mensen? Zijn dat nou mensen die iets speciaals hebben of zo en dat God denkt – ik bedoel dat natuurlijk eerbiedig –: Nou, die jongen daar in Kralingen, dat is wel zo'n aardige jongen, die ga Ik maar zalig maken. En die vrouw uit de gemeente van Kralingen, dat is zo'n keurige, nette vrouw. Ja, die ga Ik zalig maken. Zou het, zou het? Als het zo zou zijn, gemeente, dan is Evangelie geen Evangelie meer. Maar wie zijn het dan die de Heere gaat vergaderen uit het ganse menselijk geslacht? Dat gaan we deze middag samen eens lezen in Romeinen 3. Daarin staat je beeld. Hebt u Romeinen 3 al eens nat gemaakt met uw tranen? Die mens is niet zo best, gemeente. Maar dat zijn wel de mensen die zalig gemaakt worden. *'Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; Er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt; Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet, er is ook niet tot één toe. Hun keel is een geopend graf; met hun tongen plegen zij bedrog; slangenvenijn is onder hun lippen; Welker mond vol is van vervloeking en bitterheid'* (Rom. 3:10-14).

We hebben het over onszelf vanmiddag. De Heere komt door middel van het Woord om het u aan te zeggen: *'Hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellendigheid is in hun wegen en de weg des vredes hebben zij niet gekend. Er is geen vreze Gods in hun ogen. Want wij weten nu, dat al wat de wet zegt, dat spreekt zij tot degenen, die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde en de ganse wereld voor God verdoemelijk zij'* (Romeinen 3:15-19). Dat zijn zondaren die tegen de wet gezondigd hebben en die onder de vloek van de wet voortleven, opdat alle mond gestopt zal worden. Dat u gaat zwijgen, dat jij gaat zwijgen, dat ik ga zwijgen voor die heilige, rechtvaardige God, Die dit aan ons openbaart, omdat wij met de ganse wereld verdoemelijk liggen voor God.

En zulken gaat Hij zalig maken. Kun jij dat nou nog begrijpen? Kunt u dat nou nog begrijpen, dat die grote God zulke mensen, waar dit ten volle van geldt, wil zalig maken? Het zijn niet de beste mensen die Hij verkoren heeft, maar zondaren, goddelozen, vijanden, al-bedervers. En de Heere Jezus heeft gezegd: Vader, voor zulken ga Ik de dood in. En als Ik dan de zaligheid verworven heb aan het kruis, dan ga Ik met Mijn Woord en Geest de wereld in, en Ik ga ze allemaal zalig maken die Ik van U van eeuwigheid gekregen heb. Want Hij zegt het: *'Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen tot bekering, maar zondaars en die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die dodelijk ziek zijn'* (Mattheüs 9:12-13). En al die zondaren die tot bekering komen, die zullen een plaatsje krijgen in die ene, heilige, algemene Kerk van Christus. Dat is de Kerk met een hoofdletter. Ja, wat is die Kerk dan? Wij komen het woordje 'kerk' als zodanig niet in de Bijbel tegen. Het is afgeleid van een Grieks woord dat klinkt als 'kuriakè'. En als je goed naar dat woordje 'kuriakè' luistert, dan hoor je daar het woord 'kurios' in, en dat is de naam van de Heere in het Nieuwe Testament.

En wat betekent die Naam Heere? We hebben het al eerder mogen overdenken in de Heidelbergse Catechismus. Waarom wordt Hij onze Heere genoemd? O, en dan komt er zo'n machtig antwoord: 'Dat Hij met lichaam en ziel Zijn Kerk, met lichaam en ziel, van al haar zonden, niet met goud of zilver, maar met Zijn dierbaar bloed gekocht, en haar uit alle heerschappij des duivels verlost heeft en haar alzo tot Zijn eigendom gemaakt heeft.' O, de Goede Herder heeft Zijn leven gesteld voor Zijn schapen, voor verloren schapen, en daarom zal Hij ze ook vergaderen tot Zijn kudde, dat is tot Zijn Kerk. Hoe doet Hij dat? Door Zijn Geest en Woord. De profeet Zacharia schrijft ergens in zijn profetieën over twee stokken: De ene stok heet Liefelijkheid en de andere stok heet Saambinder. En zo zou je kunnen zeggen dat de Heilige Geest en het Woord de twee stokken zijn, die de Heere Jezus gebruikt om Zijn Kerk te vergaderen en samen te binden. Dat betekent heel concreet dat Hij Zijn stem laat horen en dat het Evangelie verkondigd moet worden aan alle creaturen. Dat Hij als de hoogste Profeet en Leraar Zijn knechten zendt om door middel van de prediking tot een zondaar te gaan spreken. En de Heilige Geest zal ervoor zorgen dat datgene wat Christus spreekt door het Woord toegepast wordt in het hart van een zondaar. Dan maakt Hij het waar: *'De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven'* (Joh. 5:25).

Zo riep Christus Abram uit Mesopotamië. Zo riep Hij Ruth uit Moab. Zo riep Hij Manasse in de gevangenis en Zacheüs uit de boom. Saulus voor de poort van Damascus, en Timotheüs van zijn kinderjaren af. Maar hoe dan ook, Hij komt en laat Zijn stem horen, en de Heilige Geest zal het hart openen, zodat dat Woord, zodat die stem gaat klinken in het hart en daar kracht gaat doen. Mag u dat al ervaren hebben in uw leven, dat dat Woord van de Heere kracht deed? Dat er eerst een tijd in uw leven geweest is dat u de kerk inging en de kerk uitging. En het ging maar langs je heen. Je was het wel eens met de prediking van het Woord maar toen was daar een moment – u zult het nooit vergeten – hoe u daar onder de prediking was, en plotseling werd het zo anders? U ging anders luisteren naar het Woord. Het Woord ging uw ziel raken, het Woord bracht uw ziel in beweging, en het Woord deed Zijn kracht.

Ja, u ging datgene wat de Heere tot uw ziel sprak, dat ging u geloven. En zo vergadert Christus door Zijn Woord en Geest Zich een gemeente, in de enigheid van het ware geloof. Zo zegt de leerling dat in antwoord 54. En ondanks dat er een grote verscheidenheid is in de kudde van Christus, is het toch ook weer zo'n grote eenheid, want ze hebben maar één en dezelfde Herder, dat is Hij. Het ware geloof is één waar geloof en de Heilige Geest Die in hun hart werkt, is één Heilige Geest. En de hoop die in hun hart wordt gegeven en gewerkt, is één ware hoop. En de liefde die uitgestort wordt, is die éne liefde die uit de Heere komt. Ja, Paulus heeft het zo gezegd: *Één lichaam is het, en één Geest, gelijkerwijs gij ook geroepen zijt tot één hoop uwer roeping; Één Heere, één geloof, één doop, Één God en Vader van allen, Die daarboven allen is, en door allen, en in u allen* (Efeze 4:4-6).

Kijk, en van die ene kudde is Christus nu die ene Herder. En Hij zal ze vergaderen, Hij zal ze leiden, Hij zal ze onderwijzen, beschermen en onderhouden. Wat een rijkdom. Zeg, wat ben je toch gelukkig, nameloos gelukkig, als je van die grote kudde, ja, al was het maar een heel klein schaapje zou mogen zijn. En dat bid je toch elke keer weer, jongens en meisjes? Vraag het maar. Nee, het is niet zo dat wij al een schaapje van de Goede Herder zijn als we geboren worden. Zo is het niet. Maar je kunt het wel worden. Zul je er veel om vragen, want dan word je zo gelukkig als je mag weten dat de Heere je Herder is. Dan zal het je aan niets ontbreken, en dan zal Hij je leiden in de grazige weiden van Zijn Woord, en Hij zal je verkwikken met de zeer stille wateren van Zijn vertroosting. Ja, waarlijk, het is zalig om tot die kudde van de Heere Jezus te mogen behoren.

Want daar komt het op aan, hè? Dat zegt de leerling ook aan het einde van dit antwoord: En dat ik daarvan een levend lidmaat ben, en eeuwig zal blijven. Kun je dat misschien nog niet zeggen? Ben je nog niet van die kudde? Lig je nog verloren? Zeg, luister eens: Wanneer is de Heere Jezus Christus nou met dat werk begonnen, om uit het ganse menselijk geslacht verloren zondaren zalig te maken? Nou, zegt de leerling hier: Van het begin van de wereld, direct na de zondeval is de Heere er al mee begonnen. En wanneer gaat Hij daarmee stoppen? Als de laatste is toegebracht, als Hij terugkomt op de wolken des hemels. Maar Hij is nog niet teruggekomen. En daarom is Hij nog bezig om uit dat ganse menselijk geslacht Zijn Kerk te vergaderen, tot het einde van de wereld. Hoort u dat, onbekeerde zondaar? Hoort u dat, verloren schaap in ons midden? Nog is Hij bezig, nog werkt Hij. Daarom, ga maar tot Hem uit, buig uw knieën en bid het maar steeds weer opnieuw: ‘Heere, Goede Herder, bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn.’ En kijk, als Hij dat gebed gaat verhoren en u wordt daadwerkelijk uit dat ganse menselijk geslacht getrokken en vergaderd, en u mag een plaatsje krijgen in die kudde van de Heere Jezus Christus, dat zult u dat gaan ervaren als een heel groot wonder, een onuitsprekelijk wonder.

En dat wonder zal steeds groter worden. Als het gaat leven in uw hart, zodat u gaat belijden: ‘Heere, hoe is het toch mogelijk dat U naar mij wilde omzien? Ik, die zo slecht ben, ik, die zo gezondigd heb. Maar U hebt mij op willen zoeken. Ik lag met de hele wereld verdoemelijk voor U. Ik lag vertreden in mijn geboortebloed, in de walgelijkheid van mijn zonden, op het vlakke veld. Maar U zag mij, U zag mij liggen, U zag mij gaan en voortgaan in de zonde. Maar U hebt me tegengehouden, U liet me niet verloren gaan, maar U bent gekomen. U hebt me gezien, U hebt mij geroepen, U hebt mij getrokken met koorden van liefde. U hebt mij opgezocht als een verloren schaap. U hebt mij opgehaald uit een ruisende kuil, uit het modderig slijk van mijn zonden en ellende. En U gaf mij onderwijs uit dat Goddelijke Woord, en het behaagde Uw Geest dat Woord toe te passen aan mijn ziel. Heere, ik kan het wonder niet op. Wat is het toch dat U omgezien hebt naar een dode hond als ik ben, dat ik ook een plaatsje heb mogen ontvangen in die kudde van U, in die enige, heilige, algemene, christelijke Kerk, dat ik als een Mefibóseth mag zitten aan de tafel van mijn Koning?

Heere, het is vanwege Uw eeuwig welbehagen. Het is vanwege Uw eeuwig verbond, dat van geen wankelen weet. Het is vanwege dat ene offer wat U bracht op Golgotha. Het is eeuwige gunst die U bewogen heeft. Ja, U hebt mij liefgehad met een eeuwige liefde, en daarom hebt U mij getrokken. En nu heb ik ervaren, Heere, dat ik in die kudde niet alleen ben, maar dat er nog veel meer andere mensen door U vergaderd zijn. En ik heb bemerkt, dat als ik zulke mensen mag ontmoeten, dat er ook tot die mensen een grote liefde gekomen is. Want in die Kerk met een hoofdletter, waar U mij gebracht hebt, daar vind ik allemaal mensen – kinderen, jongeren en ouderen – waarvan ik kan zeggen: 'Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen' (Psalm 119:32 ber.)

2. De Herder verenigt Zijn kudde

Bij de volgende vraag in Zondag 21 belijden we dat de Heere Zijn kudde verenigt. Ja, binnen die kudde die Hij vergadert, verenigt Hij die kudde ook met elkaar. De Twaalf Artikelen noemen dat de gemeenschap der heiligen. En daarover gaat de onderwijzer ook een vraag stellen: Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen? Op die vraag heeft de leerling ook een antwoord gegeven, waaruit blijkt hoe rijk het is en hoe gelukkig het is om in die kudde een plaatsje te mogen hebben. Het antwoord bestaat uit twee delen. We gaan eerst naar het eerste deel van het antwoord kijken: Eerstelijk, dat de gelovigen, allen en een iegelijk, als lidmaten, aan de Heere Christus en al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben.

Alle schapen en alle lammeren van de kudde kennen allereerst een geestelijke band met de Herder. Door de geloofsband met Christus is de verstoorde verhouding tussen God en de zondaar hersteld. Maar door diezelfde geloofsband met Christus wordt ook de verstoorde verhouding onderling hersteld. Want ja, door de zonde gemeente, door de diepe val in het paradijs, is niet alleen de verhouding tussen God en de mens verstoord geraakt, maar ook de verhouding tussen mensen onderling.

We zien het direct na de zondeval al openbaar komen; heel ontzaglijk wat daar gebeurt. De Heere had uit de ribben van Adam Eva gemaakt en ze aan elkaar gegeven als man en vrouw, die tot eer van God mochten leven. Wat was er een hartelijke liefde tussen hen en God, wat was er een tere band tussen hen en God, maar wat was er ook een tere band tussen Adam en Eva. *'Toen zeide Adam: Deze is ditmaal been van mijn benen en vlees van mijn vlees; men zal haar Manninne heten, omdat zij uit den man genomen is'* (Gen.2:23). Daar hoort u de gemeenschap tussen die man en die vrouw. Maar toen kwam de zonde, en wat zegt Adam? *'De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van dien boom gegeven, en ik heb gegeten'* (Gen. 3:12). Met andere woorden: 'De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, die heeft mij verleid. Heere, nu komt U tot mij en U komt met de straf, want ik ben des doods schuldig, maar voltrek het maar aan Eva, want zij heeft mij gegeven.' Ziet u, hoe de verhouding onderling door de zondeval zo verstoord is? En wat blijkt er uit het gezin van Adam en Eva? Kaïn slaat zijn broer Abel dood. Daar heb je het gevolg van de zondeval.

Even later lees ik in het boek Genesis van Lamech dat ontzaglijke wraaklied, wat ook heden ten dage nog klinkt in deze wereld: *'Hoort mijn stem, gij vrouwen van Lamech, neemt ter ore mijn rede. Voorwaar, ik sloeg wel een man dood om mijn wonde, en een jongeling om mijn buile'* (Gen. 4:23). Ja, gemeente, de geschapen band van de gemeenschap onder elkaar is ook heel gruwelijk verstoord. Het is een blijk van Gods algemene goedheid dat er in deze wereld nog goede verhoudingen kunnen zijn. Dat er nog een liefde kan zijn tussen man en vrouw, tussen een vader en een kind, en een moeder en een kind. Maar ten diepste is de innige gemeenschap verbroken.

Maar wat nu door de zonden verbroken is, dat wordt door Christus weer geheeld. Wat door de zonden ontbonden is, wordt door de Heere Jezus Christus weer verenigd. Hij heeft de ware gemeenschap herschapen, en die gemeenschap onderling komt openbaar als de gemeenschap der heiligen. Ja, dat is alleen een gemeenschap die de heiligen ervaren, de kinderen Gods, de ware gelovigen. Die gemeenschap kan er ook alleen maar zijn door het ware geloof. Die gemeenschap kan er zijn als er geestelijk leven is. Gods kinderen zeiden vroeger wel eens: Leven zoekt leven. Met andere woorden, waar geestelijk leven is, dat zoekt elkaar op. En de Heere verbindt ze aan elkaar.

Is het niet waar dat als de Heere begint te werken in uw leven en de liefde van God wordt uitgestort in uw hart, dat u alles van God gaat lief krijgen? Niet alleen God Zelf, niet alleen Zijn Woord en Zijn dag en Zijn inzettingen, maar ook Zijn volk. Daarom hoor ik Ruth, die nog maar net op de weg des levens gebracht is – al was ze daadwerkelijk nog niet door het huwelijk met Boaz in Israël ingelijfd – toch al zeggen: *Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God* (Ruth 1:16). En vanaf het allereerste begin gaan degenen die bekeerd worden, het al van harte zingen: Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen en leven naar Uw Goddelijk bevel (Psalm 119:32 ber.).

En toch, toch zal deze gemeenschap dieper worden verstaan in het geloofsleven als er kennis gekomen is aan de Heere Jezus Christus. Want dan wordt het duidelijker en helderder hoe die gemeenschap der heiligen er eigenlijk kan zijn. Dat kan alleen maar vanwege de band met Christus. Want al die schapen hebben die band met Christus, en vanuit die band met Christus wordt ook de band onderling ervaren. Ja, zo schrijft Johannes erover: *'Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus' (1 Joh. 1:3).* Dus als er geestelijk leven komt, dan komt er een band met God de Vader en dan komt er een band met de Heere Jezus. En door die band komt er ook een band met allen die Zijn Naam ootmoedig vrezen. Wat een wonderlijke genade is dat, die gemeenschap der heiligen. Hoewel de schapen van de kudde dat hier op aarde maar ten dele ervaren. Want natuurlijk kan een ware gelovige niet met alle kinderen van God heel persoonlijk gemeenschap der heiligen hebben.

Sowieso al omdat alle kinderen van God niet op één moment leven op aarde. Daarbij weten we niet wie allemaal Gods kinderen zijn op deze aarde. Want ze zitten ook in Korea, ze zitten in Canada, ze zitten in Zuid-Afrika, en ik weet niet precies wie dat allemaal zijn. En toch horen ze bij die kudde. Dus u voelt wel aan: Het is maar ten dele, die gemeenschap der heiligen. En toch, en toch, komt er iets in uw hart wat u niet kunt verklaren. Als er een gemeenschap met de Heere komt, dan komt er ook een liefde tot allen die de Heere mogen vrezen, zelfs tot mensen die niet eens meer leven.

Want dan kan het zomaar zijn dat je door bepaalde omstandigheden van uw leven, en een bepaalde nood van uw hart in Gods Woord gaat lezen. En dat de Heilige Geest je bijvoorbeeld leidt naar het boek der Psalmen. En waar u zelf uw toestand niet eens meer onder woorden kunt brengen, leest u opeens bij David, of bij Ethan of bij Asaf, precies zoals het in uw hart leeft. Het wordt allereerst al een wonder dat u gaat beseffen: Nu weet de Heere van mij af. Maar tegelijkertijd krijgt u ook het besef: Maar die Asaf van eeuwen geleden, en die David van eeuwen geleden die ervaarden precies hetzelfde, als wat ik nu in mijn hart ervaar.

Dan gaat u ook iets voelen van een liefdesband naar David bijvoorbeeld. Of als u uw leven terugvindt in Simon Petrus bijvoorbeeld. Of dat u iets mag kennen van het leven van een Hanna, of een Dorcas, of een Ruth. Dan worden zelfs die mensen die u vindt in de Bijbel, ook al heeft u ze nooit gesproken, u weet totaal niet hoe ze eruitzien, maar vanuit het Woord van God mag je ontdekken: Dat waren kinderen van God, en ik voel het: Eén van hart en één van zin. Dat u soms in bepaalde Bijbelheiligen uw eigen leven terugziet, en dat u wel eens zegt: met die of die zou ik wel eens graag hebben willen spreken, vanwege de liefdesband.

Dat kan trouwens ook gebeuren als u eens een brief leest van een Godzalige dienaar van Christus uit het verre verleden. Of dat u een heel mooi boekje leest van een puritein of een oudvader, en dat u in dat geschrift iets terugvindt van uw eigen hart en leven. Dan gaat u liefde krijgen tot Spurgeon, tot Brakel, tot Smytegelt. Want ze waren allen één van hart en één van zin. En dan is er nog iets teers wat ik hierover wil zeggen. Het kan zelfs wel eens zo zijn in het leven van Gods kinderen dat er momenten zijn dat ze gemeenschap der heiligen ervaren met iemand die al in de hemel is. Dat even de scheiding niet wordt gevoeld tussen de strijdende kerk op aarde en de triomferende kerk hierboven.

Dan kan het wel eens zijn dat een vrouw die de Heere vreest bepaalde momenten kent, dat er iets ervaren wordt van de gemeenschap met haar Godvrezende vader die al thuis is. Dat een vrouw of een man op aarde iets mag ervaren terwijl hij of zij nog in de strijd van het leven is, ziende door het geloof op Christus. Dat er in zulke tere momenten iets ervaren wordt: Wat ik hier op aarde in mijn hart ervaar, ervaart mijn vrouw ten volle hierboven. Het zijn hele tere dingen als je dat hebt meegemaakt. Dat het waar is wat er staat in Psalm 150: Voor Zijn troon en hier beneden.

Ja, gemeente, als u op het smalle pad wordt gebracht door de Koning van de Kerk, dan zult u vrienden kwijtraken. Echt waar, jongelui. Dan kan het zijn dat je jaren met vrienden in een barretje hebt gezeten. Het was zo leuk op zaterdagavond, en dan om één uur thuiskomen en zo. Want je dacht dat dat het leven was. En toen kwam God in je leven. En toen werd het werd het zo anders hè? Toen kon je daar niet meer zijn, toen raakte je jouw wereldse vrienden kwijt. Maar let op: Als je de Heere gaat vrezen en je raakt wereldse vrienden kwijt, krijg je er andere vrienden voor terug hoor. Daar gaat de Heere Zelf voor zorgen.

Ja, soms kan het wel eens heel moeilijk worden als de Heere in je leven gekomen is. Want dan kan er zelfs in de kring van het gezin, in de kring van de familie, vijandschap ervaren worden. En waar je misschien veel lol met die of die in de familie hebt beleefd. Maar als de Heere begint in je leven, voel je een afstand. Dan worden soms eigen familieleden vreemden voor je in geestelijk opzicht. En vreemden die je misschien nooit gesproken hebt, waar je misschien altijd langsheen ging, dat worden je vrienden.

En als je zo iemand eens een keer hebt gesproken en je voelt het: Er is weerklank, dan vallen de harten ineen. Hoe komt dat? Vanwege de band die al die schapen en lammeren hebben met die Goede Herder. Dan zijn ze één van zin en één van geest, zoals ik lees in Jeremia 32:29: *'En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen.'* En waar die eenheid wordt ervaren, daar had dominee Groenewegen gelijk: Zoete banden, die mij binden aan des Heeren lieve volk. Wis, het zijn mijn harten vrienden, hun taal mijn harten tolk. Het Zijn de kinderen van één Vader, van hetzelfde huisgezin. Zij verstaan elkander nader, als de band van aardse min.

Ja, en dan zegt het ware geloof: 'O lieve, Goede Herder, wat een schatten en gaven hebt U toch gegeven. Er is niets wat U bezit, of het is allemaal voor Uw schapen en Uw lammeren. Ja, Heere, Uw Kerk weet niet half hoe rijk ze wel is, want U hebt het gezegd: *'Al het Mijne is Uwe, en het Uwe is Mijne'* (Joh. 17:10). En het rijkste wat U ooit van Uw kudde gezegd hebt, is dit: *'Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods'* (1 Korinthe 3:23). En daar delen nu al die schapen in, daar delen nu al die lammeren in. En daarom heb ik ook al die anderen zo hartelijk lief, die Gij getrokken hebt uit de duisternis tot Uw wonderbaar en heerlijk licht.'

'O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen' (Psalm 31:20 onb). Geef dat mijn oog het goed' aanschouw', 't Welk Gij, uit onbezweken trouw, Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen (Psalm 106:3 ber.) En geef toch dat ik steeds weer die gemeenschap der heiligen mag beoefenen, opdat ik ook iets mag doen voor die anderen. Want, Heere, U hebt al die gaven en genaden niet aan Uw Kerk gegeven om ze voor zichzelf te houden, maar opdat er ook iets openbaar mag komen: *Draagt elkanders lasten, en vervult alzo de wet van Christus* (Galaten 6:2).

Dan kom ik bij het tweede stukje van antwoord 55: Ten andere, dat elk zich moet schuldig weten zijn gaven ten nutte en ter zaligheid der andere ledmaten gewilliglijk en met vreugde aan te wenden. Dat zie je direct na de uitstorting van de Heilige Geest al openbaar komen hè? Ik heb wel eens heimwee gehad naar die eerste tijd. Dan denk ik, wat zou het toch bijzonder zijn als zo de gemeenten in Nederland openbaar zouden komen. Maar helaas is er dikwijls een vereten en een verbijten van elkaar, zodat we niet eens onder één naam, onder één dak kunnen samenkomen. Wat erg toch.

En dan moet u eens kijken daar in die christelijke gemeente in Jeruzalem: *En zij waren in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden. En allen, die geloofden, waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen. En zij verkochten hun goederen en have, en verdeelden dezelve allen, naar dat elk van node had* (Handelingen 2:42, 44-45). Toen kon van die kudde daar in Jeruzalem gezegd worden: Zie toch eens hoe lief zij elkander hebben.

En gemeente, dat is toch wel uw gebed hè? Het zou toch een wonder zijn als de stad Rotterdam zou zeggen: Dáár, daar in de Jeruzalemstraat, daar is een kudde, en zie eens hoe lief zij elkander hebben, hoe zij met elkaar omgaan. Dat is toch de roeping. Maar moeten we helaas niet zeggen als we naar de verscheurde en verdeelde kerk in ons vaderland kijken, dat het eerder een rokende vlaswiek is, dan een brandende kaars die het licht mag doen stralen in een ondergaande wereld? Wat is het dan nodig, ook om vandaag te bidden: *Ontwaak, noordenwind, en kom, gij zuidenwind, doorwaai de hof van Uw Kerk, opdat de specerijen mogen uitvloeien* (Hooglied 4:16).

En als dat gebeurt, gemeente, dan gaat de liefde bloeien, dan komt de gemeenschap onder elkaar openbaar. Dat kan alleen als die gemeenschap er is met de Goede Herder. En dan wordt er ook iets beoefend van het offeren van de Goede Herder. Nee, daar bedoel ik niet mee, dat wij het offer moeten brengen dat Christus gebracht heeft. Maar dat we wel onze liefde-offers gaan brengen ten goede voor degenen die de Heere liefhebben, en niet alleen voor hen, maar ook zelfs voor degenen die Hem niet kennen. Ja, dat de Heere Zelf zegt: *'Hebt uw vijanden lief'* (Mattheüs 5:44). En die liefde vloeit voort uit Christus, Die Zich volkomen overgaf in een zelfopofferende liefde.

En door die liefde ging Abraham er toch op uit om Lot te redden. Door die liefde ging Obadja toch in het verborgen honderd profeten in een spelonk van eten voorzien. Het is door die liefde dat de Samaritaan zich neerboog over die man, die halfdood aan de kant van de weg lag. Het is door die liefde dat Andreas zijn broeder Simon leidde tot Christus. Het is door die liefde in de Christengemeente, die we tegenkomen in Handelingen. Dat Aquila en Priscilla, Apollos de jonge dienaar in Christus, bij hen riepen om hem de weg des Heeren nog duidelijker te openbaren. Het is door die liefde dat Dorcas zoveel aalmoezen gaf aan de weduwen.

Dat zij kledingstukken maakte voor mensen die het zo arm hadden. Want de Goede Herder leert Zijn schapen dat elk zich moet schuldig weten zijn gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewilliglijk en met vreugde aan te wenden. Zie daar de verklaring van de gemeenschap der heiligen. Ja, dan blijft er weer een gebed over hè? O grote Herder, maak mij Uw beeld gelijk. Leer mij wat het is om elkanders lasten te dragen en zo Uw wet te mogen vervullen, want daartoe roept U Uw kudde op. Maar Heere, dan zie ik aan mijn kant weer zoveel tekorten, zoveel gebreken en wat liggen er dan weer veel liefdesschulden, Heere. Maar zou U mij dan alstublieft uit genade al die zonden willen vergeven? Ja, reinig mijn gemoed van al mijn vuile zonden.

3. De Herder reinigt Zijn kudde

Dat brengt ons bij onze laatste gedachte: de Herder reinigt Zijn kudde. Ja, gemeente, als de Heere een zondaar gaat vergaderen uit het ganse menselijk geslacht, dan gaat dat in de weg van de waarachtige bekering tot vergeving der zonden. En daar zal het, als het goed is, al die schapen en lammeren om te doen zijn. Om nou te mogen weten dat al mijn zonden vergeven zijn. Is het u daar ook om te doen? Drukken de zonden u ook zo terneer? Bent u er ook aan bekend gemaakt dat u zondaar bent en hoort de Heere u daarom roepen: Heere, vergeef mij al mijn zonden, die Uwe hoogheid schonden?

O, er kunnen tijden zijn dat u zo door de prediking wordt meegevoerd als het gaat om een gekruisigde Christus, dat u door het zien op die gekruisigde Christus een ogenblik uw zonden niet meer voelt. Maar het wordt nog rijker als Hij het persoonlijk tegen u gaat zeggen dat al uw zonden vergeven zijn. Als de Heilige Geest die gevoelige verzekering in uw hart gaat werken. O ja, dan weet u dat God uw Rechter is, Die u vanwege uw zonden zou moeten veroordelen naar Zijn recht, maar Hij zal het niet doen. Weet u waarom niet? Omdat Hij zo tevreden is met het offer van Zijn Zoon. Het wordt hier in het antwoord de 'genoegdoening' genoemd. Dat woord: genoeg gedaan. Christus heeft genoeg gedaan. Er hoeft niets meer gedaan te worden, zodat God die zonden van een verloren mensenkind kan vergeven.

Wat een wonder is het, dat God een gaarne vergevend God is, Die zo tevreden is met het bloed van het Lam, dat Hij die uitverkoren Kerk de zonden zal vergeven, zodat ze het gaan zingen: ‘Looft Hem, Die u al wat gij hebt misdreven.’ Hoor je dat nou? Alles wat u hebt misdreven. Hoeveel het zij, genadig wil vergeven. Hoort u dat nou: Alles wat u hebt misdreven, hoeveel het zij. En het is zoveel, zoveel, zoveel. En toch, hoeveel het zij, genadig wil vergeven. Het staat er wel heel rijk in dit antwoord, gemeente: Dat Hij mijn zonden, maar ook mijn zondige aard, waarmee ik heel mijn leven te strijden heb. En zo is het toch. U die God vreest, u blijft maar strijden met de zondige aard van uw verdorven vlees. Maar wat zegt de leerling nou? Nu wil God die nimmer meer gedenken. We zeggen wel eens: God vergeet nooit iets. Nu, God is alwetend, echt waar. God weet alle dingen, echt waar. En toch is Hij bij machte om wat te vergeten.

En wat gaat God vergeten? De grote zondeschuld van Zijn Kerk. Hij gaat ze vergeven en Hij gaat ze vergeten, want Hij werpt ze in een zee van eeuwige vergetelheid. Dan zegt de leerling – en het is te groot om te geloven, gemeente –. Hij zal ze nimmer meer, dat is dus nooit meer, nóóit meer gedenken. U kunt het bijna niet geloven hè? Als u hier vanmiddag zit als een mensenkind, die zegt: Zulk een last van zond' en plagen, Niet te dragen, Drukt mijn schouders naar beneên (Psalm 38:4 ber.). Kunt u niet geloven in wat hier staat? En als u een keer iets hebt ervaren van de vergevende liefde van God in Christus, en u bent daarna uzelf weer tegengekomen, of u bent daarna weer in een zonde gevallen, dan kunt u het toch bijna niet geloven: Nimmer meer gedenken.

Maar het is wel zo. En al kunt u uzelf de zonde niet vergeven, en al kunt u zelf de zonde niet vergeten. Maar in dat volkomen volbrachte offer van Christus, waar God de Vader zo tevreden mee was, zal Hij de zonden van Zijn Kerk nimmer meer, nimmer meer, nóóit meer gedenken. Wat een Evangelie! Daarom zal Hij ook nooit meer op u toornen, daarom zal Hij nooit meer op u schelden. Want die vergeving der zonden is een eeuwige vergeving der zonden. Hij zal het nimmer meer, nimmer meer gedenken. O, Al zou u dat woordje tot troost meenemen in je binnenkamer: 'Heere, nou heb ik het gehoord. Nooit meer, nooit meer zult U aan mijn zonde gedenken.

Terwijl ik elke dag nog zoveel zonden doe, en het vanuit mezelf nooit beter wordt. Dat ik de ganse tijd van mijn leven te strijden heb met mijn boze zondige aard. En dan zegt U het, op grond van het bloed van Christus: Ik denk er niet meer aan. Wat een Evangelie. En als dat geloofd wordt, als uw hart zo vervuld wordt met het ware geloof in die vergeving der zonden, dan zegt u: Heere, wat bent U toch door goedheid aangedreven, altijd mild in het schuld vergeven. En dat om Christus' wil, om mijn dierbare Borg wil. O, dat U niet meer aan mijn zonden, zelfs aan mijn zondige aard wil gedenken. Oh, toen U mij daagde voor het gericht, dacht ik dat ik om moest komen.

Ik had niets anders verwacht dan dat U het verdiende oordeel zou voltrekken. Maar toen zag ik daar mijn Jezus. Toen was daar mijn Goël. Toen was daar mijn zondenvernieler, en Hij trad op voor Uw Aangezicht, met Zijn bloed in mijn plaats. Want Hij heeft het uitgeroepen op Golgotha: '*Het is volbracht.'* En daarom hebt U al mijn zonden vergeven. Ja, U hebt mij willen bekleden met het kleed van Uw gerechtigheid. U hebt de mantel van Uw heil mij omgedaan, en nu kan ik zingen: 'Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven; Wiens wanbedrijf waardoor hij is bevlekt, voor 't heilig oog des HEEREN, is bedekt' Psalm 32:1 ber.).

Oh, Heere, wilt U er nou voor zorgen dat ik dat blanke, witte kleed van de vergeving der zonden, dat ik ontvangen heb, dat ik het niet weer zal bevuilen? En U weet dat ik het elke keer weer bevuil, en dat er elke keer weer scheuren komen in dat blanke, witte kleed. En toch, ondanks dat vuil, ondanks die scheuren, mag ik het weten, eeuwig wonder: U zult mijn zonden nimmer meer, nooit, nooit meer gedenken.

Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
Hoeveel het zij, genadig wil vergeven.

Amen.

Zingen: Psalm 65:2:
Een stroom van ongerechtigheden
Had d' overhand op mij;
Maar ons weerspannig overtreden
Verzoent en zuivert Gij.
Welzalig, dien Gij hebt verkoren,
Dien G' uit al 't aards gedruis
Doet naad'ren, en Uw heilstem horen,
Ja, wonen in Uw huis.

Dankgebed.

Zingen: Psalm 103:2:
Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
Hoeveel het zij, genadig wil vergeven;
Uw krankheên kent en liefderijk geneest;
Die van 't verderf uw leven wil verschonen,
Met goedheid en barmhartigheên u kronen;
Die in den nood uw redder is geweest.

Zegenbede.